

INSPIRATION TIL ET STYRKET SAMARBEJDE

Katalog med tiltag, der skal styrke samarbejdet mellem kommuner og forsyningselskaber.

I Energi på Tværs samarbejder 33 kommuner, 10 forsyningsselskaber og Region Hovedstaden. Sammen står de på en fælles energivision med mål om at hovedstadsområdets el- og varmforsyning er fossilfri i 2035. Tilsvarende skal transportsektoren gøres fossilfri i 2050.

Alle projektets publikationer er tilgængelige på www.energipåtværs.dk

Denne publikation er udarbejdet som led i projektet Energi på Tværs 2, i et samarbejde mellem de deltagende kommuner, forsyningsselskaber, Region Hovedstaden og Gate 21. Publikationen er et inspirationsoplæg til videre anvendelse. Projektdeltagerne kan på ingen måde gøres erstatningsansvarlige for informationer leveret som en del af dette projekt herunder brugernes anvendelse af den strategiske energiplan, dens baggrundsrapport og vejledninger eller for brugbarheden af de informationer og det materiale, som er offentliggjort på www.energipåtværs.dk.

Et styrket samarbejde

Inspirationskatalog til kommuner og fjernvarmeforsyningselskaber om styrket samarbejde vedrørende fjernvarmeprojekter.

Inspirationskataloget fremhæver emner, som kommuner og forsyningsselskaber med fordel kan samarbejde om i forbindelse med fjernvarmeprojekter. Kataloget fokuserer på vedligehold, reparationer og nybygninger af fjernvarmesystemer.

I inspirationskataloget bliver der stillet en række af spørgsmål, som forsyningsselskabernes projektansvarlige og kommunale fjernvarmesagsbehandlere kan overveje i forbindelse henholdsvis udarbejdelse og godkendelse af fjernvarmeprojekter. Kataloget er ikke udtømmende, og det skal ses i sammenhæng med de særlige lokale forhold, som gør sig gældende i den enkelte kommune.

Kataloget har tre formål:

- At give kommune og forsyningsselskaber et redskab til at strukturere deres dialog og få afdækket rammebetingelserne for et projekt.
- At give forsyningsselskaberne en forståelse af hvilket materiale, der er nødvendigt for kommunens behandling af et projektforslag.
- At give kommunerne en indsigt i hvilke praktiske udfordringer forsyningsselskaberne har ved projekteringen.

Inspirationskataloget skal ses i sammenhæng med andre Energi på Tværs publikationer om fjernvarmeudbygning. Følgende skal fremhæves:

- Værktøjskasse til kommunal varmeplanlægning (2018).
- Værktøjskasse til fjernvarmeprojekter (2018).
- Fremtidens Varmeforsyning (Cowi, 2018)
- Case: Sammenkobling af lokale kraftvarmecentraler og regional transmissionsledning
- Case: Samkøring af fjernvarmesystemer.
- Case: Ultralavtemperaturfjernvarme.

Endvidere anbefales det at læse Dansk Fjernvarmes pjece "Kom godt i gang – Nemmere sagsbehandling af fjernvarmeprojekter" (2015). Inspirationskataloget kan med fordel benyttes sammen med pjecen fra Dansk Fjernvarme.

1. Lov om varmforsyning mv.	Bemærkninger
Skal projektet godkendes af kommunen?	
Ønsker kommune eller forsyningsselskab tilslutningspligt?	
Ønsker kommune eller forsyningsselskab forblivelsespligt?	
Kræver projektet dispensation fra fx Energistyrelsen?	
2. Eksisterende planlægning	Bemærkninger
Hvordan passer projektet ind i den lokale varmeplanlægning?	
Hvordan passer projektet ind i den strategiske varmeplan?	
Hvordan passer projektet ind i kommune- og lokalplanlægningen?	<i>Dispensation fra eksisterende plangrundlag, udarbejdelse af tillæg til kommuneplan samt ny lokalplan vil betyde en længere tidshorisont for godkendelse af projektet.</i>
3. Koordinering og samgravning	Bemærkninger
Afholdes der et samlet ledningsejermøde?	<i>Ved fælles ledningsejermøder er der mulighed for at ledningsejerne kan orientere hinanden og koordinere fremtidige arbejder.</i> <i>Hver ledningsejer præsenterer planer for specifikke arealer. Forberedelse af mødet bør være et krav fra kommunen til de deltagende forsyningsselskaber.</i>
Er der indhentet LER-oplysninger?	
Udarbejdes en fælles kort af projektområdet?	<i>Et fælles kort giver bedre overblik.</i>
Er projektet koordineret med kommunens landskabsarkitekter?	<i>I flere kommuner prioriteres beplantning højt og der er bestemmelser for graveafstand mv. til eksisterende træbeplantning.</i> <i>Ved evt. genplantning af træer i nærheden af traceet bør der ved valg af træer tages hensyn til deres karakteristika mht. roddeybde mv.</i>
Er der fredninger?	<i>Fredningerne fremgår bl.a. kommunernes GIS-kort og af Danmarks Miljøportal. En evt. dispensationsansøgning skal sendes via fredningstilsynet i kommunen til Fredningsnævnet. Sagsbehandlingstiden er ca. 3 mdr.</i>

<p>Er der øvrige arealindskrænkninger som fx fredskov, fortidsmindebeskyttelseslinje, beskyttelseslinjer og beskyttede naturtyper iht. Naturbeskyttelsesloven eller lign?</p>	<p><i>Indskrænkningerne fremgår bl.a. kommunernes GIS-kort og af Danmarks Miljøportal.</i></p> <p><i>Ledninger inden for fredskov kræver dispensation efter skovlovens § 11.</i></p> <p><i>Kommunerne giver dispensationer fra fortidsmindebeskyttelseslinjerne.</i></p> <p><i>Kommunerne giver dispensation fra bestemmelserne i Naturbeskyttelsesloven.</i></p>
<p>4. Tekniske krav</p>	<p>Bemærkninger</p>
<p>Rørteknik / systemteknik</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Størrelse? ▪ Hvordan skal de lægges? ▪ Kompensatorer? ▪ Lyrer / slag på røret? ▪ Mulighed for twin/dobbeltrør? 	<p><i>Twin/dobbeltrør fylder mindre end 2 sædvanlige rør. Ved nedlægning af twinrør er det muligt at sikre mere plads til trafikafvikling. Se DS475 mht. frie minimumsafstande (tabel 2.6.1.</i></p> <p><i>Se DS475 mht. respektafstande – ledninger i jord.</i></p>
<p>5. Trafikafvikling</p>	<p>Bemærkninger</p>
<p>Er der udarbejdet oversigtskort med gravetrace samt tilhørende trafikafviklings- og skilteplan, eller har der været dialog herom?</p>	<p><i>For smidig godkendelse af et graveprojekt bør det som minimum indeholde et oversigtskort med gravetrace samt tilhørende trafikafviklings- og skilteplan.</i></p> <p><i>Hos flere forsyningsselskaber lægges arbejdet med udarbejdelse af oversigtskort, trafikafviklingsplaner mv. ud til entreprenøren. Det er dog vigtigt at bemærke, at det overordnede ansvar fortsat er hos forsyningsselskabet. Forsyningsselskabet skal sikre, at nødvendige oplysninger fra kommunerne videregives til entreprenøren.</i></p>
<p>Er det nødvendigt/ønsket med hel eller delvis lukning af vejstrækninger, mens gravearbejdet pågår. Og er der dialog om etapeinddeling af gravearbejdet?</p>	<p><i>En hel eller delvis lukning af en vejstrækning, mens gravearbejdet pågår, vil ofte medvirke til en billigere anlægsudgift. Ofte vil det dog ikke være muligt med en hel lukning grundet de trafikale forhold, men på baggrund af konstruktive oplæg fra forsyningsselskabet/entreprenøren, vil der ofte kunne findes en løsning.</i></p> <p><i>Vær obs på at støjende arbejde uden for normal arbejdstid kan kræve tilladelse fra kommunens miljøafdeling.</i></p>
<p>Er øvrige aktører/opmærksomhedspunkter undersøgt:</p>	<p><i>Busselskaberne skal inddrages ved flytning af busholdepladser eller omlægning af ruter. Vær obs</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ligger graveområdet er tæt på sygehus, skole, institutioner? ▪ Bruges vejen som skolevej ▪ Bruges vejene til kollektiv trafik? ▪ Bruges vejene ofte til taxatrafik? ▪ Er det muligt for renovationsbiler og redningskøretøjer at komme frem? 	<p><i>på at busselskaberne ofte kan have store erstatningskrav, hvis gravearbejderne forsinkes den offentlige trafik.</i></p>
6. Materialepladser	Bemærkninger
Har forsyningsselskab / entreprenør oplagsplads til det konkrete projekt?	<p><i>Lokalisering af oplagspladser bør koordineres imellem kommuner og forsyningsselskaber. Kommunerne har ikke et ansvar for at anvise oplagspladser, men kan med fordel inddrages, da de har kendskab til lokalområdet og om placeringen kan forventes af give udfordringer i forhold til fx naboklager.</i></p> <p><i>Vær obs på, at det kræver tilladelse fra kommunen til midlertidig oplagring af ikke forurenede jord på materialepladsen, såfremt den ikke er beliggende på samme ejendom, hvorfra jorden er opgravet.</i></p>
7. Matrikulære og tinglysningsmæssige forhold	Bemærkninger
Er graveområdet beliggende i fx et nyt bolig/erhvervsområde, hvor der kan forventes kommende udstykninger og lign?	<p><i>Ved nye bolig- og erhvervsområder vil der ofte successivt ske yderligere udstykninger og arealoverførsler, hvorfor det er vigtigt løbende at få sikret ledningerne ved tinglysning.</i></p> <p><i>Det er også muligt at tinglyse "forhåndsdeklarationer", hvor ledningsføring alene er vist omtrentligt, men hvor der sikres sikkerhed for at grundejer er bekendt med den kommende ledning og på hvilke vilkår ledningen ligger.</i></p>
Såfremt ledninger nedgraves i offentligt ejede arealer, bør kommunen spørges om den har kendskab til evt. planer om salg af arealet. Og har kommunen kendskab til fremtidige planer for området, som endnu ikke konkret har udmøntet sig i fx et lokalplanforslag.	<i>Oftentimes vil ledningerne ligge på gæstevilkår, hvorfor det er vigtigt at få belyst, om ledningerne inden for en kort årrække kan risikere at skulle flyttes igen.</i>
Er der trukket tingbogsopslag for berørte ejendomme?	<i>Forsyningsselskabet har ansvaret for at gennemgå de på ejendommene tinglyste dokumenter.</i>

8. Borger- og erhvervsinformation	Bemærkninger
<p>Er der lavet en plan for orientering af borgerne om projektet / gravearbejderne?</p>	<p><i>Forsyningssselskabet skal sørge for løbende at informere borgere og erhvervsdrivende om gravearbejdernes formål, omfang og tidshorisont.</i></p> <p><i>Kommunen kan være behjælpelig med evt. adresseudtræk og kontakt til fx handelsstandsforening.</i></p> <p><i>Kommunikationen kan ske på flere måder afhængig af projekts omfang. Fx opsætning af informationskilte ved graveområdet, information på kommunens og forsyningssselskabets hjemmeside, runddeling af informationsfolder mv.</i></p> <p><i>Vær obs på ekstra information til borgerne, hvis tidsplanen mv. ikke overholdes.</i></p> <p><i>Det er vigtigt, at kommunen er orienteret om informationsniveauet, da det vil lette arbejdet med at svare på borgerhenvendelser.</i></p> <p><i>Ovennævnte kan suppleres med artikler i lokalaviserne.</i></p>